

Brüssel, 3. juuli 2024
(OR. en)

11601/24

PHYTOSAN 166
VETER 87
AGRI 542

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	11022/24 INIT + COR 1
Teema:	Nõukogu järelused, milles käsitletakse fütosanitaar- ja veterinaarprogrammide ja erakorraliste meetmete liidupoolset kaasrahastamist

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järelused, milles käsitletakse fütosanitaar- ja veterinaarprogrammide ja erakorraliste meetmete liidupoolset kaasrahastamist, mille nõukogu (põllumajandus ja kalandus) kiitis heaks oma 4037. istungil 24. juunil 2024.

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse fütosanitaar- ja veterinaarprogrammide ja erakorraliste meetmete liidupoolset kaasrahastamist

1. Ühtse turu programm on liidu rahastamisvahend, millega toetatakse liikmesriikide meetmeid, et muu hulgas tagada Euroopa Liidus looma- ja taimetervise kõrge tase. Viimastel aastatel on liikmesriigid pidanud arvestama sellega, et nende veterinaar- ja fütosanitaarkontrolli ning likvideerimisprogrammide jaoks ette nähtud liidu kaasrahastamise määr on võrreldes eelmiste aastatega märkimisväärselt vähenenud. Liikmesriigid on seisukohal, et see mõjutab liidu poliitikaeesmärkide saavutamist looma- ja taimetervise kõrge taseme küsimuses.
2. Sellega seoses hindas eesistujariik Belgia kõnealuse kaasrahastamise vähendamise mõju ja kulude üldist suurenemist viimastel aastatel, tuginedes küsimustikele, mis saadeti loomade ja veterinaarküsimuste töörühmale (juhtivad veterinaarametnikud) ning taimede ja taimetervise küsimuste töörühmale (juhtivad taimeterviseametnikud).
3. Käesoleva märkuse lisas esitatud nõukogu järelduste eelnõu põhineb nimetatud küsimustike tulemustel ja kahes eespool nimetatud töörühmas toimunud edasistel aruteludel ning kõik delegatsioonid toetavad eelnõud töörühma tasandil¹.
4. Eespool toodut silmas pidades palutakse alaliste esindajate komiteel (COREPER I):
 - a) kinnitada oma kokkulepet, mis on saavutatud käesoleva märkuse lisas esitatud järelduste teksti suhtes,
 - b) soovitada nõukogul kiita käesoleva märkuse lisas esitatud järeldused heaks.

¹ Nõunike/atašeede (AGRI – veterinaar- ja fütosanitaarvaldkond) koosolek 10. juunil 2024, millele järgnes mitteametlik konsultatsioon (WK 8338/2024).

Nõukogu järeldused

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

1. RÕHUTADES, et loomatervise ja taimetervise kõrge taseme säilitamine on liidu jaoks väga oluline, kuna sel on eriti tähtis roll inimeste tervise, toiduga kindlustatuse ja toiduohutuse, elurikkuse ning liidu majandusliku jõukuse tagamisel;
2. RÕHUTADES, et taimetervise ja loomatervise toetamine on põllumajandussektori jaoks väga oluline, ning TOONITADES, et tõhus looma- ja taimetervise haldamine, sealhulgas järelevalve- ja likvideerimismeetmed, on väga tähtis impordi ja siseturu ohutuse tagamiseks ning ekspordi kaitsmiseks;
3. TUUES ESILE, et suurem taimekahjustajate ja loomataudide oht, mis tuleneb reisijate liikumisest, kliimamuutustest ja pidevalt kasvavast ülemaailmsest kaubandusest, suurendab taimetervisele ja loomatervisele avalduva kahjuliku mõju riski;
4. RÕHUTADES, et äärmiselt oluline on võimalikke taimekahjustajate ja loomataudide puhanguid ennetada ja varakult avastada, kuna likvideerimismeetmetega kaasnevad suuremad kulud, sealhulgas finantskulud ning inimeste tervisele, keskkonnale, ökosüsteemidele ja ühiskonnale avalduva mõjuga seotud kulud, samuti negatiivne mõju üldsuse arvamusele;
5. TULETADES MEELDE, et liidu iga-aastast kaasrahastamismäära fütosanitaar- ja veterinaarprogrammidele ning erakorralistele meetmetele on ajavahemikul 2023–2027 vähendatud 60 %, kuna sellistele programmidele varem eraldatud eelarvevahendid jaotati ümber ettenägematute sanitaarkriiside lahendamiseks;

6. TOONITADES, et liidu kaasrahastamise kohaldamisala piiramine (abikõlblikud taimekahjustajad/loomataudid) ja kaasrahastamismäära vähendamine koos suuremate kuludega on mõjutanud fütosanitaar- ja veterinaarteenistuste suutlikkust järelevalvet tõhusalt teostada, et saavutada ennetuse ja varajase avastamise eesmärk;
7. JUHTIDES TÄHELEPANU vajadusele vähendada halduskoormust, mis tuleneb näiteks liidu kaasrahastamise toetuste haldamisest ning moodustab liidu kaasrahastamismäära vähendamise tõttu veelgi ebaproportsionaalsema osa toetuse summast;
8. TOONITADES, et on väga oluline, et pädevad asutused saaksid vajalike ülesannete täitmiseks kasutada piisavaid rahalisi ja inimressursse, võttes terviseühitsuse põhimõtte raames arvesse taimetervise ja loomatervise valdkonna ülesannete ulatuslikkust ja keerukust;

Taimetervis

9. RÕHUTADES, kui tähtis on taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid käsitlev määrus (EL) 2016/2031, mille eesmärk on takistada karantiinsete taimekahjustajate ja uute taimekahjustajate sisenemist ELi ja seal levimist;
10. RÕHUTAB, et äärmiselt oluline on võimalike taimekahjustajate puhangute ennetamine ja varajane avastamine, eelkõige prioriteetsete taimekahjustajate puhul, mis kujutavad endast ELi riikidele kõige tõsisemat majanduslikku, keskkonnavalast ja sotsiaalset ohtu;
11. LISAKS RÕHUTAB, et eriti probleemne ja väga keerukas on karantiinsete taimekahjustajate jälgimine ja nende puhangute ohjamine, sest see hõlmab ligikaudu 400 liidu karantiinset taimekahjustajat ja taimekahjustajate rühma, puudutades paljusid eri taimeliike ja taimseid saadusi mitmesugustes keskkondades (metsad, põllumajandus ja linnapiirkonnad);

12. RÕHUTAB, et uue taimetervise korra rakendamine on märkimisväärselt suurendanud liikmesriikide ülesannete arvu ja töökoormust, eriti seoses jälgimis- ja likvideerimismeetmetega;
13. JUHIB TÄHELEPANU sellele, et füto-sanitaarprogrammide ja erakorraliste meetmete liidupoolne kaasrahastamine on uue taimetervise korra ja ühtse turu programmi oluline osa ja on nende eesmärkide saavutamiseks hädavajalik;
14. TUNNISTAB sellega seoses, kui oluline on teha kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid taimekahjustajate uuringuid, eelkõige prioriteetsete taimekahjustajate puhul, ning ON SÜGAVALT MURES selle pärast, et liidu kaasrahastamise kohaldamisala piiramise ja kaasrahastasmäära vähendamise mõju on juba tuntav ja võib ohustada varajase avastamise eesmärki ning et kehtivatest taimetervisealastest õigusaktidest ja programmidest tulenevate kohustuste täitmine muutub keerulisemaks;
15. RÕHUTAB, et taimetervise toetamisega toetatakse ka põllumajandussektorit, kuna see kõrvaldab vajaduse või vähendab vajadust võidelda uute taimekahjustajate või karantiinsete taimekahjustajate vastu ning seega võimaldab põllumajandustootjatel paremini rakendada integreeritud taimekaitset;

Loomatervis

16. TULETAB MEELDE, et veterinaarprogrammide ja erakorraliste meetmete kaasrahastamise mehhanism on olemas juba aastaid ja see on tõestanud oma väärtust, sest seda on kasutatud mitme haiguse likvideerimiseks paljudes liikmesriikides ja loomatervise olukorra parandamiseks seoses paljude muude haigustega;
17. RÕHUTAB, et loomatervise kõrge taseme säilitamine on ELi jaoks tähtis eesmärk, kuna sellel on oluline roll inimeste tervise seisukohast, seda zoonootiliste haigustega võitlemise ning toiduohutuse ja toiduga kindlustatuse parandamise kaudu, samuti seeläbi, et väheneb vajadus antimikroobikumidega ravi järele ja seega väheneb antimikroobikumiresistentsuse oht;

18. MÄRGIB, et kaasrahastamise kohaldamisala piiramine ja kaasrahastamismäära vähendamine on juba mõjutanud loomatervise kõrge taseme saavutamist mõnes liikmesriigis, kuna see on nihutanud lisakulud põllumajandustootjatele ja pädevatele asutustele, sundides neid muutma loomatervishoiuprogrammide prioriteetsust, ning TUNNISTAB, et surve all on ka mõne liikmesriigi suutlikkus ennetada ja tõrjuda A- ja B-kategooriasse mittekuuluvaid haigusi;
19. TUNNISTAB, et kõik liikmesriigid ootavad tulevikus veelgi suuremat negatiivset mõju loomatervisele ja loomade heaolule;
20. KORDAB oma muret liikmesriikide praeguse töö- ja halduskoormuse pärast;
21. RÕHUTAB TUNGIVALT, et ohu tõttu, et ELi ja liikmesriikide tasandil ei suudeta tagada nõuetekohast rahastamist, muutub kehtivatest loomatervisealastest õigusaktidest ja programmidest tulenevate kohustuste täitmine keerulisemaks, ning RÕHUTAB, et see võib vähendada loomatervise ühtsust kogu ELis;

SELLEST TULENEVALT EUROOPA LIIDU NÕUKOGU

22. KUTSUB Euroopa Komisjoni ÜLES kaaluma (liidu mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid järgides) fütosanitaar- ja veterinaarprogrammide ning erakorraliste meetmete rahastamise taset ja viisi, mis:
 - a) on vastavuses vahenditega, mida on vaja taimetervise ja loomatervise korra eesmärkide saavutamiseks;
 - b) tagab ka piisava paindlikkuse, et võtta arvesse ootamatutest taimekahjustajate ja loomataudide puhangutest tulenevaid kriisiolukordi;
 - c) võtab arvesse teateid, et personali- ja laborianalüüsides kulud on märkimisväärselt suurenenud;

23. KUTSUB Euroopa Komisjoni ÜLES uurima võimalusi, kuidas parandada liidu kaasrahastatavate fütosanitaar- ja veterinaarprogrammide ning erakorraliste meetmete haldamist ühtse turu programmi kohaselt (toiduahela tegevussuund) ning vähendada halduskoormust, eelkõige:
- a) viia liidu kaasrahastamise taotluste esitamise menetlus kooskõlla muude aruandlusnõuetega;
 - b) kontrollida tihedas koostöös liikmesriikidega kriitiliselt teavet, mida on vaja liidu kaasrahastamise taotluste esitamise menetluse jaoks, et vähendada selle teabe üksikasjalikkust ja parandada selle tavaga vastavusse viimist;
 - c) tagada õigeaegne teavitamine süsteemi muudatustest ja võimalikest muudatustest eelarves;
 - d) lihtsustada liidu kaasrahastamise selle osa protsessi, näiteks muutes taotlusplatvorm kasutajasõbralikumaks ning kehtestades täielikud ja kergesti kättesaadavad suunised, võttes arvesse, et seda protsessi kohaldatakse liikmesriikidele antavate otsetoetuste suhtes, mitte konkureerivatele üksustele eraldatud toetuslepingute suhtes;
24. KUTSUB Euroopa Komisjoni ja liikmesriike ÜLES jätkama tõhusamate ja sihipärasemate liikmesriikidevaheliste koostöövahendite uurimist, et suurendada taimekahjustajate ja loomataudide ennetamise meetmete tõhusust, näiteks rakendades loomatervise valdkonnas ühist vaktsineerimispoliitikat või edendades liikmesriikidevahelist seirealast koostööd taimetervise valdkonnas, ning suurendama nende likvideerimise ja tõkestamise juhtimise tõhusust.
-